

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.bfsa.bg

**46-та среща на Консултативния съвет (КС) на Европейския орган по
безопасност на храните (ЕФСА)
Пафос, Кипър, 5-6 декември, 2012г.**

Срещата бе открита от М. Николас – секретар в Министерството на здравеопазването на Кипър. Присъстваха представители на 25 държави-членки на ЕС, Хърватска, Македония, Сърбия, Черна гора, Норвегия, Исландия и Швейцария. От страна на ЕФСА присъстваха г-жа Катрин Ланел – изпълнителен директор, Б. Ърл, Стеф Бронзуеър, Джефри Муун, Хюберт Делюкер, Л. Робинсон. От България присъства доц. д-р Бойко Ликов, директор на Центъра за оценка на риска към БАБХ. Направени бяха презентации и обсъждания по следните теми:

1. Осъвременяване на Многогодишния план на ЕФСА за периода 2014- 2016 г. *Alberto Spagnoli*.

Предлага се повече ресурси да се насочат към проучване на пестицидите и към т.н. нововъзникващи рискове (emerging risks) – Е. коли O104:H4, вируса Шмаленберг, толерантна към пестицида "Round up" царевица, наноматериали, диоксини, Бисфенол А и др. Многогодишният план е необходимо да се осъвременява всяка година, а при нововъзникващи рискове – незабавно. Дания обърна внимание относно изоставане на страните от ЕС по отношение на генетичното типизиране на микроорганизми, причиняващи хранителни епидемии. Досега в САЩ и Канада са типизирани генетично стотици хиляди щамове.

2. Собствена оценка на научните мрежи на ЕФСА. *Saadia Noorani*.

Завършена е вътрешна оценка на мрежите на ЕФСА. Анализирани са въпросници попълнени от експерти в държавите-членки. Направен е анализ на: как ЕФСА ползва информацията от мрежите, как се определят представителите на страните членки в мрежите – кой и как ги определя; как се ползва информацията в мрежите от държавите-членки? Досега са създадени 13 мрежи – Здравеопазване и хуманно отношение към животните; TSE-BSE; Микробиологична оценка на риска; Зоонози; Данни за химически замърсители; Консумация на храни; Нововъзникващи рискове; ГМО; Здраве на растенията; Пестициди; Хармонизиране на методите за оценка на риска; Нанотехнологии. Участниците в проучването имат затруднения при провеждането на телеконференции. Не всички експерти участват активно в работата на мрежата. Ако се представят резултати в обем 10 - 15 страници, те обикновено не се четат, или се четат от много малко експерти – необходимо е да има резюмета. Испания предложи в мрежите ясно да се разграничават експертите от контактните точки.

Понякога последните поемат ролята на експерти и в такива случаи не се получават добри резултати. Германия предложи първоначално да се провеждат няколко срещи в Парма и след това да се започва с телеконференции – експертите трябва да се познават добре.

3. Хармонизиране на подхода към оценката на риска и методологията в тази област – ендокринни нарушители. *Dijen Liem*.

Ще бъде изготвено становище на ЕФСА за оценка на риска за здравето на човека от ендокринни нарушители. Обединеното Кралство счита, че тежестта на този проблем трябва да се поеме от Генерална дирекция “Околна среда” на Европейската комисия. Дания постави въпроса да се оцени точно и ясно коя субстанция ще се счита за ендокринен нарушител?

4. Несигурност в оценката на риска. *Tony Hardy, EFSA*.

Това е най-големият проблем при оценката на риска. Ще се извърши задълбочено проучване на факторите, които влияят на несигурността. Управляващите риска трябва да са наясно, че несигурността в оценката често става причина за отклонения по отношение на действителната ситуация. Понякога “предпазният принцип” налага предприемането на мерки, които в последствие се оказват необосновани. Дания предложи да се даде по-точна дефиниция на предпазен принцип. Несигурността създава беспокойство и тук влиза в действие предпазният принцип, който в случая е предпазен инстинкт. Германия счита, че трябва да се изготви ръководство за съвместна работа на оценителите на риска и управляващите риска по време на криза. Дания даде примери как политици, предимно от опозицията, използват несигурността за дискредитиране на оценителите и управляващите риска.

5. План за дейността на Научния съвет на ЕФСА по оценка на риска за периода 2012 – 2015 г. *Steff Bronzwear*.

Науката непрекъснато установява нови неща и това налага работата на Научния съвет към ЕФСА да бъде своевременно променяна. Швеция предложи да започне дискусия как може да се подобри работата на КС.

6. Преглед на дейността на ЕФСА, *Didier Verloo, EFSA*.

Направен бе отчет за извършеното от ЕФСА през 2012 г. Публикувани са становища за: инспекция на заклани птици и свине; диоксини и полихлорирани бифенили (PCB); експозиция на олово в различни храни; хуманно отношение при отглеждане на бройлери; оценка на риска от вносни обвивки на колбаси; остатъци по време на пушилни процеси на колбаси; оценка на т.нар. “ниска доза” на химични замърсители; епидемични взривове причинени от *S. stanley* в няколко държави-членки; хармонизиран подход в оценката на метицилин-резистентни щамове на *Stph. Aureus* и др.

7. Готовност на ЕФСА да посрещне предизвикателствата по отношение безопасността на храните в близкото бъдеще. *Katherine Lanelle, изпълнителен директор на ЕФСА*.

Резултати от срещата за Бисфенол А проведена на 29-30 октомври 2012г. в Парма. През 2013г. ЕФСА ще представи ново становище относно Бисфенол А. Приоритет на ЕФСА е да подбира най-квалифицираните учени в дадено направление и съответно да ги мотивира да участват в работните групи по различни проблеми. Преобладават експертите от Обединеното Кралство,

Германия, Италия и Холандия. ЕФСА се стреми да привлече повече експерти от новите държави-членки.

8. Фактори влияещи за участие по чл. 36 на Регламент 178/2002/ЕС на организациите подпомагачи ЕФСА и обявяваните проекти, които се финансират от ЕФСА, *Steff Bronzware, Ръководител на Дирекция “Консултативен съвет и научно сътрудничество”*.

Направен е анализ на това, какви фактори влияят положително за вземане на решение за кандидатстване пред ЕФСА за включване в списъка по чл. 36. Те са опитът при кандидатстване по други проекти и подкрепата от страна на администрацията на научното звено. Участието в списъка на ЕФСА дава по-широки възможности за контакти, съвместна работа с подобни организации в страните-членки и включване в научни мрежи. Звената по чл. 36 имат по-големи възможности да бъдат включени в консорциуми за кандидатстване по проекти.

Проучени са и факторите, които имат негативно влияние за кандидатстване по чл. 36. Това са сравнително сложните административни процедури свързани с тази дейност; липсата на експерти с достатъчен опит; проблеми с финансовата администрация; липсата на научен капацитет на организацията като цяло, затруднения по отношение на съфинансирането, което е 10%, недостатъчното финансиране на проектите от ЕФСА.

За да се опрости кандидатстването по чл. 36 и по проекти на ЕФСА е необходимо: да се опрости процедурата по кандидатстването, документите да може да се изпращат по електронен път; да се увеличи времето, за което трябва да се подготви необходимата документация; проектите да започват не след подписването на договора, а след началната среща на изпълнителите и ЕФСА в Парма; някои проекти да бъдат разделяни на лотове – така по-лесно се намират необходимите кандидати; да се даде възможност организациите сами да предлагат проекти, които да бъдат одобрявани от ЕФСА и след това възлагани на предложителите; във всяка организация да има служител, който да е наясно с процедурите по кандидатстване; времето за изпълнение на проектите да се увеличи до 4 години.

9. Смесени химически замърсители, *Tobin Robinson, EFSA*

Въздействието на различни комбинации на множество химични замърсители е един от най-големите проблеми свързан с безопасността на храните през настоящия век. ЕФСА е изготвила становище, публикувано през юли 2012г, където се обсъжда въздействието на около 100 от най-проблемните химични замърсители. Създадена е работна група по този проблем, включваща представители на EFSA, EMA, JRC, DG SANCO и DG ENVIRONMENT. Възможните комбинации в количествен и качествен аспект на смесени химични замърсители е в рамките на десетки милиони. Счита се, че е необходимо да се отчита влиянието на различните видове стрес и влиянието на ендокринните нарушители. Вероятно проблемите свързани с “празния кошер” се дължат на смесени комбинации от химични замърсители, най-важни от които са пестицидите.

Следващата среща на Консултативния съвет ще се проведе в Дъблин, Ирландия през март 2013 г.

Изготвил:
доц. д-р Б. Ликов

6. 12. 2012 г